

V L A A M S   P A R L E M E N T



Zitting 2007-2008

10 december 2007

**VOORSTEL VAN DECREET**

– van de heren **Kris Van Dijck** en **Robert Voorhamme**, mevrouw **Kathleen Helsen**  
en de heren **Sven Gatz** en **Dirk De Cock** –

**houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°,  
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997**

**HOORZITTING**

**VERSLAG**

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie  
uitgebracht door mevrouw Anissa Temsamani en de heer Hans Schoofs**

*Samenstelling van de commissie:*

*Voorzitter:* mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

*Vaste leden:*

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

*Plaatsvervangers:*

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke;

de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

*Toegevoegde leden:*

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijk.

---

*Zie:*

**1163** (2006-2007)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

– Nr. 2: Advies Raad van State

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie organiseerde op 6 december 2007 over het voorstel van decreet houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 een hoorzitting met:

- mevrouw Bernadette Vanwichelen, directeur gemeentelijke basisschool Diabolo, Kraainem;
- mevrouw Ingrid Deneyer, medewerkster vrije basisschool Notre Dame, Sint-Genesisus-Rode;
- mevrouw Ariane Calmeyn, directeur gemeentelijke basisschool La Fermette, Wezembeek-Oppem;
- mevrouw Sophie Duvivier-Herman, voorzitter van de oudervereniging van de gemeentelijke basisschool La Fermette, Wezembeek-Oppem.

### 1. Vragen van de leden

**De heer Kris Van Dijk:** Ik ben een van de indieners van het voorstel van decreet. Er is al heel wat om te doen geweest. Toen het voorstel ingediend werd, heb ik de kans gehad om het initiatief voor heel wat Franstalige media te duiden. Ik was toch verrast over hoe de media het voorstel als een groot probleem voor leerlingen, leerkrachten en ouders omschreef. Het zou een derde kaakslag zijn na de stemming over Brussel-Halle-Vilvoorde en de niet-benoeming van enkele burgemeesters van faciliteitengemeenten uit de Rand. Dat stoorde me.

De reden van de hoorzitting is de mening van de sprekers te kennen over de zogenaamde risico's. De indieners willen gewoon de puntjes op de i zetten. De scholen van de sprekers liggen in Vlaanderen, dus moet Vlaanderen daarvoor zijn verantwoordelijkheid nemen. Vlaanderen subsidieert die scholen en betaalt de leerkrachten. Er zit toch wel een zekere ruis op de controle. De afspraken tussen Vlaanderen en Wallonië daarover dateren van voor de grondwetswijziging met de duidelijke afbakening van gewesten en gemeenschappen.

In de wet is bepaald dat in de faciliteitengemeenten ouders het recht hebben onderwijs te vragen in de thuistaal, Frans of Nederlands. Het is nooit de bedoeling geweest van de indieners om dat grondrecht in vraag te stellen. De indieners willen wel dat Vlaanderen de volle verantwoordelijkheid krijgt over de Franstalige scholen in Vlaamse faciliteitengemeenten. De Vlaamse onderwijspolitiek heeft een dynamiek gekregen met extra investeringen in basisscholen en

extra investeringen in kinderen met leerachterstand. We willen dat beleid laten gelden voor alle kinderen die in Vlaanderen wonen, ongeacht hun thuistaal.

Wat vrezen de directies en de ouders? We erkennen de taak van de scholen en ook de voertaal, maar vragen dat de scholen de Vlaamse eindtermen en ontwikkelingsdoelen volgen. Die zijn immers ook in het belang van de toekomstkansen van hun kinderen.

**De heer Sven Gatz:** Het is goed dat er rechtstreeks contact is tussen de indieners van het voorstel en de betrokken scholen. Wie voert nu de inspectie uit? Hoe gebeurt dat? Met welke regelmaat? Op basis van welke criteria? Daarover doen de meest wilde verhalen de ronde, gaande van geen inspectie tot inspectie door niet-volledig gemandateerde inspecteurs.

**De heer Christian Van Eyken:** Ik vrees dat het voorstel een gevaar inhoudt voor de pedagogie. Het is dus goed dat we vandaag kunnen spreken over de gevaren of eventuele problemen van het voorstel. Het kind moet centraal staan. Hoe verloopt de overgang naar het secundair onderwijs? Ik denk dat de meeste kinderen naar secundaire scholen van de Franse Gemeenschap gaan.

De betrokken scholen volgen de eindtermen van de Franse Gemeenschap. Wat zijn de verschillen met de Vlaamse eindtermen? Wat zijn de praktische gevolgen voor de kinderen als ze voortaan de Vlaamse eindtermen moeten volgen? Zal dat problemen stellen bij de overgang naar het Franstalige secundaire onderwijs, hetzij in Brussel, hetzij in Wallonië?

**De heer Jef Tavernier:** De Franstalige scholen in de Vlaamse faciliteitengemeenten worden hoofdzakelijk betaald door de Vlaamse Gemeenschap. Krijgen de scholen gelden uit andere bronnen? Wat is het verschil tussen de Vlaamse eindtermen en ontwikkelingsdoelen en de doelstellingen van de Franse Gemeenschap? Zijn er verschillen tussen de leerplannen? Wat wordt momenteel door wie geïnspecteerd?

Hebben de scholen in kwestie een beleidsvereenkomst met een CLB (centrum voor leerlingenbegeleiding)? Zo niet, is er dan een feitelijke samenwerking met een CLB?

Zeker in faciliteitengemeenten moet Nederlands onderdeel zijn van het curriculum. Wat zijn de doelstellingen Nederlands en de concrete resultaten op het einde van het basisonderwijs? In welke mate beheersen de kinderen het Nederlands? Waar gaan de leerlingen na het basisonderwijs naartoe? Gaan ze bijna allemaal naar het Franstalige, waarschijnlijk Brusselse, secundaire onderwijs? Gaan er een aantal

naar Nederlandstalige scholen? Gaan er ook kinderen naar Wallonië? Wat ligt aan de basis van de keuze?

Als de kinderen niet doorstromen naar het Nederlandstalige secundaire onderwijs, is dat dan om kwalitatieve redenen of wegens onvoldoende taalkennis?

## 2. Antwoorden van de sprekers en verdere bespreking

**Mevrouw Ariane Calmeyn**, directeur gemeentelijke basisschool La Fermette, Wezembeek-Oppem: De scholen vrezen voor de invoering van de Vlaamse eindtermen. De ouders kiezen ervoor om hun kind in te schrijven in een Franstalige school omdat ze weten dat de school een Franstalig programma, met de eindtermen ('socles de compétence') van de Franse Gemeenschap, hanteert. Momenteel worden de scholen geïnspecteerd door de Franse Gemeenschap. Voor de scholen van Kraainem, Wezembeek-Oppem en Sint-Lambrechts-Woluwe zijn er twee inspecties, een voor de kleuterschool en een voor de lagere school. Momenteel zijn er nieuwe inspecteurs aangeduid. Die moeten zich nog komen voorstellen.

De inspecteurs controleren de directies en de leerkrachten. Ze organiseren verschillende opleidingen, de zogenaamde micro- en macro-opleidingen.

**Mevrouw Ingrid Deneyer**, medewerkster vrije basisschool Notre Dame, Sint-Genesius-Rode: Onze school heeft ook uren voor zorg gekregen. Die worden door de Vlaamse inspectie gecontroleerd, maar tot nog toe hebben we geen enkele Vlaamse inspecteur gezien. Voor de andere domeinen worden we geïnspecteerd door Franstalige inspecteurs.

De uitstroom bewijst dat onze school qua niveau en kwaliteit hoog scoort. Sommige leerlingen gaan nadien naar Franstalige secundaire scholen, andere naar Nederlandstalige, onder meer naar het Sint-Jan Berchmanscollege in Brussel. Het niveau van het onderwijs en ook het niveau van het Nederlands liggen hoog. We vragen niet liever dan gesteund te worden om nog meer Nederlands in de school aan te leren zodat kinderen tweetalig zijn als ze de school verlaten. Zo kunnen onze kinderen naar een secundaire school in dezelfde gemeente gaan. Slechts als ze naar een Nederlandstalige school gaan, blijft hun tweetaligheid behouden. Als kinderen naar Franstalige scholen gaan, gaat de kennis van het Nederlands enigszins verloren.

**Mevrouw Ariane Calmeyn**: Voor de scholen van Kraainem en Wezembeek-Oppem geldt hetzelfde. De kinderen gaan meestal naar Franstalige secundaire scholen in het Brusselse. We houden contact met

die directeurs en de kinderen scoren goed en zelfs bijzonder goed voor Nederlands. Sommige scholen starten de lessen Nederlands in de kleuterschool. Sowiezo krijgt de tweede graad vier uur Nederlands per week, de derde graad acht uur per week. In sommige scholen worden de lessen gegeven door een Nederlandstalige leerkracht.

**Mevrouw Ingrid Deneyer**: In onze school krijgen de kinderen de mogelijkheid om van in de kleuterklas het Nederlands te leren. Dat gebeurt op vrijwillige basis, tijdens de middagpauze, buiten het curriculum. In het eerste en tweede leerjaar komen Nederlandstalige vrijwilligers, vaak ouders, in de klas een uurtje Nederlands geven. Dus vanaf het eerste leerjaar krijgen de kinderen een à twee uur Nederlands per week. Dat zijn extra uren, dus buiten de gewone lestijden. Het Nederlands is belangrijk, we willen dat onze kinderen als ze de basisschool verlaten, tweetalig zijn.

**De heer Kris Van Dijck**: In de tweede en derde graad moet de school inderdaad de taal van het gebied onderrichten. Facultatief kan een school in de kleuterschool en in de eerste graad Nederlands aanbieden.

**Mevrouw Ariane Calmeyn**: In onze school, La Fermette, krijgen de kleuters van de derde kleuterklas les Nederlands tijdens de uren. Bij het hoekenwerk wordt op een speelse manier twee of drie keer per week een twintigtal minuten Nederlands gegeven. Dat wordt voortgezet in het eerste en het tweede studiejaar. Dan hebben ze een serieuze basis om op een schoolse en verplichte manier vanaf het derde leerjaar Nederlands te krijgen. Op dat moment kunnen ze al kleine zinnen vormen. Ze zijn dan goed voorbereid en hebben zin in meer.

**Mevrouw Sophie Duvivier-Herman**, voorzitter van de oudervereniging gemeentelijk basisschool La Fermette, Wezembeek-Oppem: Veel vragen kan ik niet beantwoorden. Ik ken de eindtermen en de verschillen tussen de gemeenschappen immers niet. Voor de ouders is het belangrijk dat de kinderen een open geest hebben. La Fermette biedt hen dat, door het Nederlands zo vroeg mogelijk aan te bieden, in het begin op speelse wijze en later meer gestructureerd. De school organiseert ook activiteiten samen met de Nederlandstalige school. Het is belangrijk dat dergelijke initiatieven voortgezet worden. Dat is de wil van de ouders en de leerkrachten.

Als ouders zijn we op zoek naar scholen in de buurt, die aangepast zijn aan onze cultuur, die onze kinderen een open geest bieden en voorbereiden op de toekomst. Dat doen de betrokken scholen. Ouders met kinderen in het aso verzekeren me dat het niveau Nederlands van kinderen uit faciliteitenscholen goed is.

De scholen slagen erin de kinderen goed op te leiden en een open geest bij te brengen. Als de tweetaligheid verbeterd kan worden, zijn we daar natuurlijk voorstander van.

**De heer Sven Gatz:** Ik vind dat de hoorzitting een vreemde wending neemt. We hebben geen twijfels bij de kwaliteit van het Nederlands in de faciliteitenscholen. Niemand moet hier dingen zeggen die de parlementsleden graag horen. Dat is niet de draagwijdte van het voorstel van decreet. Dat gaat over de inspectie.

Waaruit bestaat de vrees van de faciliteitenscholen? Het is de bedoeling om die weg te nemen.

**Mevrouw Bernadette Vanwichelen,** directeur gemeentelijke basisschool Diabolo, Kraainem: De vrees gaat over de kwaliteit van de inspectie. Nu worden de faciliteitenscholen geïnspecteerd door de Franstalige inspecteurs. Het gaat immers om Franstalige scholen. Ik denk dat de taal meer gewaarborgd wordt, als de inspectie gebeurt in de taal van de kinderen. Hoe zal een en ander praktisch verlopen als een Nederlandstalige inspecteur de school controleert?

De scholen worden trouwens wel degelijk begeleid door PMS (centre Psycho-Médico-Sociaux) en IMS (Inspection Médicale Scolaire) (de Franstalige tegehangers van het CLB). De school heeft een contract met die diensten. Ze houden zich onder meer bezig met de medische controle van de kinderen. Ook wij zijn bezorgd over een voorspoedige schoolloopbaan van de kinderen. De begeleiding gebeurt trouwens door een heel team van psychologen, dokters enzovoort. Ze kunnen de problemen oplossen in de taal van het kind.

Ik ken de juiste politieke verdeling van de middelen niet. Onze leerkrachten volgen vorming, betaald door de Franse Gemeenschap. Ook de gemeente betaalt een en ander. Ik denk niet dat de faciliteitenscholen alleen door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd worden.

**Mevrouw Ariane Calmeyn:** Zowel de opleidingen als de PMS-IMS-begeleiding, worden bekostigd door de Franse Gemeenschap. De begeleiding is niet beperkt tot het medisch onderzoek. Een keer per week komt er een sociaal assistente, voor de ouders, en een psychologe, voor de kinderen, op school.

**De heer Christian Van Eyken:** Zowel het Nederlandstalige als Franstalige onderwijs in de faciliteitengemeenten wordt gedeeltelijk gesubsidieerd door de gemeente. Een aantal lessen wordt gesubsidieerd op basis van het aantal leerlingen. Als een leerkracht bijvoorbeeld voor 22/24 gesubsidieerd wordt, betaalt

de gemeente de twee bijkomende uren.

Niet alleen op pedagogisch vlak, maar ook op materieel vlak is er hulp van de gemeenten, bijvoorbeeld voor sneeuwklassen en groenklassen. Het is onmogelijk om dat uitsluitend te betalen met de werkmiddelen van de Vlaamse Gemeenschap.

**Mevrouw Ariane Calmeyn:** Ook in Wezembeek-Oppem financiert de gemeente, naast de ouders, in belangrijke mate de bos- of zeeklassen.

**De heer Kris Van Dijk:** Dat gebeurt in de rest van Vlaanderen ook. De subsidies zijn trouwens in heel Vlaanderen gelijk. De huidige minister Vandembroucke levert extra inspanningen voor het basisonderwijs, de gemeenten zullen dus minder moeten bijleggen. Er komt meer geld.

Hoe zit het met de doorstroming? Hoe liggen de verhoudingen tussen de doorstroming naar Nederlandstalige en Franstalige scholen? De vrees is vaak dat de Vlaamse eindtermen ervoor zullen zorgen dat de kinderen onvoldoende basis hebben om naar het Franstalige onderwijs door te stromen. Die discussie woedt ook in Brussel. In Brussel zijn er veel ouders die hun kinderen naar het Nederlandstalige basisonderwijs sturen en naar het Franstalige secundaire onderwijs of omgekeerd. Hebben die kinderen, los van de taal, een pedagogische achterstand?

Bij de totstandkoming van de faciliteitenwetgeving was het de bedoeling dat de kinderen zouden kunnen doorstromen naar het Nederlandstalige secundair onderwijs. De ouders zijn natuurlijk vrij om zelf te kiezen, maar de basis zou voldoende moeten zijn.

**Mevrouw Ingrid Deneyer:** Het is moeilijk om juiste percentages te geven. Niet alle kinderen zijn even goed in taal. Het is dus niet voor elk kind evident om naar het Nederlandstalige onderwijs door te stromen. Dat geldt ook voor Nederlandstalige scholen: niet elke leerling is in staat Franstalig secundair onderwijs te volgen.

Onze school Notre Dame scoort goed. De leerlingen nemen jaarlijks deel aan proeven die hun kennis toetsen aan die van leeftijdsgenoten uit andere scholen. We hebben dus geen enkele vrees voor de doorstroming van de leerlingen, zowel naar het Franstalige als naar het Nederlandstalige onderwijs. Sint-Genesius-Rode ligt dicht bij Waterloo, Eigenbrakel en Ukkel. De meeste kinderen gaan daar naar het secundair onderwijs. Een deel stroomt door naar het Nederlandstalige onderwijs, maar die leerlingen moeten een goed taalgevoel hebben. Het is ook vaak een bewuste keuze van ouders die willen dat hun kinderen perfect tweetalig zijn en blijven.

**Mevrouw Ariane Calmeyn:** Bijna alle kinderen uit Wezembeek-Oppem stromen door naar Franstalige secundaire scholen, meestal in het Brusselse, zowel vrije als gemeenschapsscholen. Een enkeling gaat naar de Nederlandstalige scholen. Er is wel veel belangstelling voor de tweetalige immersiescholen, maar spijtig genoeg zijn er te weinig scholen. De vraag is groter dan het aanbod. Het is moeilijk een plaatsje in dergelijke school te veroveren. In Sint-Lambrechts-Woluwe is er zelfs een immersiebasis-school.

**De heer Christian Van Eyken:** Zijn er verschillen tussen de eindtermen in de Franse en in de Vlaamse Gemeenschap?

**Mevrouw Ingrid Deneyer:** Ik werk in een vrije Franstalige basisschool in Sint-Genesius-Rode. Ik ben zelf Nederlandstalig en mijn vijf kinderen volgen les aan een Nederlandstalige school. Ik merk weinig verschillen, noch op vlak van wiskunde, taal of godsdienst. Wereldoriëntatie wordt aan Vlaamse zijde wel meer doorgedreven gegeven dan aan Waalse zijde.

**Mevrouw Monica Van Kerrebroeck,** voorzitter: Ik kan die opmerking beamen vanuit een andere ervaring. Ik heb lang lesgegeven in een Vlaamse school, maar er waren vaak Franstalige leerlingen die de laatste jaren van de humaniora in die school les kwamen volgen. De resultaten van de leerlingen waren meestal zeer goed. Er was weinig of geen verschil in de eindtermen. Het ging natuurlijk meestal om bekwame leerlingen, die over de nodige capaciteiten beschikten.

De scholen in Wallonië hebben een periode gekend dat ze het niet zo nauw namen met het aantal lessen. De schoolvakanties begonnen eerder en dat veroorzaakte wel problemen.

**De heer Christian Van Eyken:** Hoeveel uren of dagen bijscholing volgt een leerkracht ongeveer per jaar? Is het een verplichting of een vrije keuze?

**Mevrouw Bernadette Vanwichelen:** Twee dagen opleiding is verplicht maar de leerkrachten kunnen tien halve dagen vorming aanvragen per schooljaar.

**Mevrouw Ariane Calmeyn:** De verplichte dagen zijn de pedagogische studiedagen. Dan wordt er onder meer over de eindtermen gesproken. Leerkrachten kunnen zich vrij inschrijven voor de andere halve dagen.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Zijn de scholen alleen bevreesd voor de inspectie door Nederlandstalige inspecteurs? Het is vreemd dat zorg wel door de Vlaamse Gemeenschap geïnspecteerd wordt en het

gewone curriculum niet. Alle middelen komen toch van Vlaanderen?

**Mevrouw Ingrid Deneyer:** Het is niet de vrees voor inspectie maar wel voor de manier waarop. Hoe kan een Nederlandstalige inspecteur een leerkracht controleren die in het Frans aardrijkskunde geeft? De inspecteur moet minimaal tweetalig zijn. Daarover bestaat geen duidelijkheid. We staan ervoor open en willen niet liever dan aansluiten bij de Vlaamse scholen en werken zoals zij. Het moet echter duidelijk zijn wie de inspectie zal uitvoeren.

**De heer Kris Van Dijck:** Ik heb begrip voor die vrees. Het siert de sprekers ook dat ze het opnemen voor hun scholen en vragen voort te werken zoals ze bezig zijn. Het is niet de intentie van de Vlaamse overheid om een andere werkwijze op te leggen. Anderzijds is de Vlaamse manier van inspectie ook gewijzigd. Het is minder de bedoeling om de leerkracht te inspecteren, dat is eerder de taak van de directie. In Vlaanderen worden de scholen vooral doorgelicht op doorstroming in curriculum, op leerlingvolgsysteem, op werkplannen enzovoort. De Vlaamse inspecteurs en CLB's zullen zich er rekenschap van moeten geven dat het curriculum in het Frans verloopt.

Eigenlijk wijzigt het voorstel van decreet niets. Het is een interpretatief voorstel van decreet dat gaat over het decreet basisonderwijs van 1997 en 1998. Op basis van de Grondwet die voor iedereen belangrijk is, moet Vlaanderen de volle verantwoordelijkheid nemen. Dat is de essentie. De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat de scholen hun eigenheid kunnen bewaren. De leerplannen, die soms nogal verschillen, moeten wel de goedkeuring krijgen van de Vlaamse minister. We vragen gewoon inspanningen van de Vlaamse overheid voor de scholen waar de voertaal Frans is. Vlaanderen moet rekening houden met zijn Franstalige inwoners. Ook wij willen open scholen met toekomstkansen voor de kinderen.

**Mevrouw Bernadette Vanwichelen:** De Franstalige inspectie neemt zijn verantwoordelijkheid al, onze scholen zitten niet in nood.

**De heer Kris Van Dijck:** Het punt is dat de scholen in Vlaanderen gevestigd zijn.

**Mevrouw Bernadette Vanwichelen:** Ja, maar ze zijn Franstalig.

**Mevrouw Ariane Calmeyn:** We werken nauw samen met de Nederlandstalige scholen in Wezembeek-Oppem. Ik weet dus wat een doorlichting is. De Franstalige inspectie controleert wel de nieuwe leerkrachten. De inspectie komt naar de directie voor een functioneringsgesprek over het algemeen functi-

oneren van de school. Voor de opvolging van de leerlingen hebben we zelf een systeem. De leerlingdossiers worden twee keer per jaar aangevuld en bevatten alle informatie. Daar komt onze inspectie niet in tussen.

**De voorzitter:** Er is blijkbaar een begripsverwarring tussen een inspectie als doorlichting en een inspectie als begeleiding. Dat moet nog verhelderd worden. Ik dank de panelleden.

*De verslaggevers,*

*De voorzitter,*

Anissa TEMSAMANI  
Hans SCHOOFS

Monica  
VAN KERREBROECK

---